

ДОКЛАД
ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ
ОТ МЕЖДИННА ОЦЕНКА
НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА
ОБЩИНА ХИТРИНО ЗА ПЕРИОДА (2021-2023Г.)

Декември, 2024г.

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ.....	3
ВЪВЕДЕНИЕ.....	6
1. СТРУКТУРА И ЗНАЧЕНИЕ НА МЕЖДИННАТА ОЦЕНКА.....	7
2. ИЗПОЛЗВАНА МЕТОДОЛОГИЯ	9
2.1. Система за наблюдение на ПИРО (2021-2027).....	9
3. ОЦЕНКА НА ОБЩОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ. ПРОМЕНИ В СОЦИАЛНО- ИКОНОМИЧЕСКАТА СРЕДА В ПЕРИОДА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПИРО (2021-2027)	14
3.1. Настъпили промени на национално ниво	14
3.2. Настъпили промени на местно ниво.....	19
4. ОЦЕНКА НА ПЪРВОНАЧАЛНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО	25
5. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И УСТОЙЧИВОСТТА НА РЕЗУЛТАТИТЕ.....	27
6. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА И ЕФИКАСНОСТТА НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ РЕСУРСИ	39
7. ИЗВОДИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО (2021-2027) И ПРЕПОРЪКИ ЗА НЕГОВАТА АКТУАЛИЗАЦИЯ	43
8. ПРИЛОЖЕНИЯ	46

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АЗ – Агенция по заетостта

АНКПР - Актуализираната Национална концепция за пространствено развитие

БВП – Брутен вътрешен продукт

БДС – Брутна добавена стойност

ВЕИ – възобновяеми енергийни източници

ГПСОВ - градски пречиствателни станции за отпадъчни води

ДМА – дълготрайни материални активи

ДБТ – Дирекция „Бюро по труда”

ЕИСУРР – Единна информационна система за управление на регионалното развитие

ЕО – екологична оценка

ЕС – Европейски съюз

ЕСИФ – Европейски структурни и инвестиционни фондове

ЕСФ – Европейски социален фонд

ЕФРР – Европейски фонд за регионално развитие

ЗООС – Закон за опазване на околната среда

ЗРР – Закон за регионалното развитие

ЗТ – Защитени територии

ИАОС – Изпълнителна агенция по околна среда

ИАГ – Изпълнителна агенция по горите

ИЗП – Използваеми земеделски площи

ИСУН – Информационна система за управление и наблюдение на средствата от Структурните инструменти на Европейския съюз

ИТСР – Интегрирана териториална стратегия за развитие

ИСИС – Иновационна стратегия за интелигентна специализация

ИТИ – Интегрирани териториални инвестиции

КФ – Кохезионен фонд

МЗ – Министерство на здравеопазването

МРРБ – Министерство на регионалното развитие и благоустройството

МО – Междинна оценка

МОСВ – Министерство на околната среда и водите

МОН – Министерство на образованието и науката

МСП – Малки и средни предприятия

НИРД – Научно-изследователска и развойна дейност

НПО – Неправителствени организации

НСАИКПД – Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие.

НСИ – Национален статистически институт

НСОРБ – Национално сдружение на общините в Република България

НСРР – Национална стратегическа референтна рамка

НСРРБ – Национална стратегия за регионално развитие на Р. България

НКПР – Национална концепция за пространствено развитие

NUTS – обща класификация на териториалните единици за статистически цели, прилагана от ЕВРОСТАТ за регионите в Европейския съюз

ОБ – Общински бюджет

ОДЗ – Областна дирекция „Земеделие“

ОПОС – Оперативна програма „ Околна среда“

ОСП – Обща селскостопанска политика

ОСР – Областна стратегия за развитие

ОПР – Общински планове за развитие

ОУ – Основно училище

ОУП – Общ/и устройствен/и план/ове

ПИРО – План за интегрирано развитие

ПОУ – План за опазване и управление

ППЗРР – Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие

ПРСР – Програма за развитие на селските райони

ПСОВ - Пречиствателни станции за отпадъчни води

ПЧИ – Преки чужди инвестиции

РБ – Републикански бюджет

РИОСВ - Регионална инспекция по околната среда и водите

РСЗ – Регионална служба по заетостта

РПР – Регионален план за развитие

СДН – Среднонощна норма

СИР – Североизточен район

СИП - Степен на изпълнение на приоритети

СПЦ – Степен на постигане на цели

СУ – Средно училище

ТБО – Твърди битови отпадъци

ТИЦ – Туристически информационен център

ТСБ – Териториално статистическо бюро

УО – Управляващ орган

ФЕС – Фондове на европейския съюз

ФПЧ – Фини прахови частици

ФтЕЦ – Фотоволтаична централа

ЦДГ – Целодневна детска градина

ВЪВЕДЕНИЕ

Междинната оценка (МО) представя резултатите от изпълнението на Плана за интегрирано развитие (ПИРО) на община Хитрино за периода (2021-2023г.). Планът за интегрирано развитие е приет от Общински съвет – Хитрино с Решение №29 по Протокол № 3 от 30.03.2021г, на основание чл. 21, ал. 1, т. 12 от ЗМСМА, и чл. 24, т.1 от Закона за регионалното развитие. Той очертава средносрочната перспектива за икономическо, социално, инфраструктурно и екологично развитие на общината за период от 7 (седем) години (2021-2027).

Планът за интегрирано развитие (2021-2027) е основополагащ, стратегически, динамичен документ и важен инструмент при формирането и провеждането на устойчиво и балансирано местно развитие в посочената територия.

Междинната оценка е извършена от „Бизнес периметър“ ЕООД, съгласно Договор за услуга от 19.08.2024г. между община Хитрино и „Бизнес периметър“ ЕООД.

Настоящият доклад за резултатите от изпълнението на ПИРО (2021 – 2027) на Община Хитрино е изготвен след извършена междинна оценка на изпълнението по чл. 33, ал.1 и ал.2 от Закона за регионалното развитие (ЗРР) и в съответствие с чл. 36, ал. 1 от Закона за регионалното развитие, както и в съответствие с глава VIII на ПИРО.

Докладът предоставя информация за:

- постигнатия напредък в изпълнението на целите и приоритетите за развитието на общината;
- възникналите проблеми и предприетите от компетентните органи действия за тяхното преодоляване;
- очаквания и прогнози за изпълнението на целите и приоритетите на ПИРО (2021-2027) с препоръки за актуализацията му до края на периода на неговото действие.

1. СТРУКТУРА И ЗНАЧЕНИЕ НА МО

Междинната оценка (МО) е изготвена в изпълнение на нормативните изисквания на Закона за регионалното развитие (ЗРР) и по-специално на чл. 33, ал.1 и ал.2, и чл. 36, ал. 1 от ЗРР, и Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (ППЗРР). Междинната оценка (МО) на изпълнението на ПИРО на община Хитрино е за периода (2021-2023г).

Структурата на МО обхваща четири основни компонента:

- ⇒ Оценка на първоначалните резултати от изпълнението;
- ⇒ Оценка на степента на постигане на съответните цели и устойчивостта на резултатите;
- ⇒ Оценка на използването на финансовите ресурси и процедурите за управление и наблюдение;
- ⇒ Изводи и препоръки за актуализация на ПИРО (2021-2027).

Междинната оценка има за цел да определи хода на изпълнението на Плана за интегрирано развитие (2021-2027) на община Хитрино и ако е налице негативно развитие на основни процеси да предложи корекции във водената политика при актуализирането на ПИРО. Следователно въпросите, на които настоящият доклад търси отговор са:

- Какви са последиците до момента от изпълнението на ПИРО (2021-2027) в община Хитрино за различните групи бенефициенти, заинтересовани страни, засегнати общности?
- Какъв е ефектът от постигнатите до момента резултати върху преките ползватели, но и върху други заинтересовани страни?
- Има ли непредвидени странични ефекти от осъществяването на ПИРО (2021-2027) и какви са възможните мерки за тяхното неутрализиране?
- Има ли рискове, които заплашват цялостната успешна реализация на ПИРО (2021-2027) до края на 7-годишния период на неговото действие?
- Каква институционална и организационна среда е създадена за изпълнението на ПИРО (2021-2027) и има ли нужда от по-активно участие на заинтересованите страни в реализацията на политиките, тяхната оценка и развитие?
- Има ли изграден капацитет за осъществяване на политиката на всички равнища и какво е необходимо за неговото увеличаване?

Междинната оценка осигурява надеждна обратна връзка към управляващите (кмет и общински съвет) и изпълнителите (общинска администрация), като създава условия за по-добро управление, усъвършенстване и развитие на публичните политики за развитие на целевата територия. Следователно **междинната оценка на изпълнението на ПИРО на община Хитрино за периода 2021-2023 г. си поставя като основна цел** - да оцени съответствието, ефикасността, ефективността, въздействието и устойчивостта на стратегическия планов документ, съобразно предварително определените в него цели, приоритети и мерки, и формулирани към тях индикатори за изпълнение – за продукт и за резултат, и при необходимост да бъдат предложени коригиращи действия. **Конкретните цели на междинната оценка на изпълнението на ПИРО (2021-2027) на Община Хитрино са:**

- представяне на резултатите от постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите, заложен в ПИРО през периода (2021 - 2023г);
- оценка на съответствието на ПИРО с настъпилите промени на национално, регионално и местно ниво за периода (2021-2023);
- оценка на ефективността и ефикасността на използваните от община Хитрино финансови ресурси за постигане на целите на ПИРО;
- препоръки за изпълнението на ПИРО до края на 2027г., в т.ч. и отчитане на необходимостта от актуализации и промени;
- осигуряване на необходимата публичност на резултатите, отчетени в междинната оценка.

От така формулираните конкретни цели произтичат следните основни задачи на междинната оценка:

- Да се събере и анализира наличната информация за степента на цялостното изпълнение на ПИРО за периода (2021-2023) и по отделни приоритети и цели;
- Да се посочи кои мерки и цели са изпълнени, или са обективно отпаднали от ПИРО (2021-2027), изпълняват се текущо или тяхното изпълнение предстои до края на 2027 г. или трябва да се оптимизира до приключването на периода;
- Да се посочат слабостите и проблемите при изпълнение на целите и мерките в ПИРО и да се направят препоръки по отношение на бъдещи оценки.

ИЗПОЛЗВАНА МЕТОДОЛОГИЯ

2.1. Система за наблюдение на ПИРО (2021-2027)

Изготвянето на МО на ПИРО (2021-2027) на община Хитрино премина през 3 етапа:

А/ Събиране и обработване на данни и информация;

Б/ Анализ на събраните данни и информация;

С/ Изготвяне на доклад с препоръки и консултирането му със заинтересованите страни.

При изготвянето на оценката бе съблюдавана т.нар. Система за наблюдение на ПИРО (2021-2027), която е изградена съгласно законовите изисквания и обхваща:

- ✓ Система от индикатори за наблюдение и оценка;
- ✓ Документи, представящи проследяването на изпълнението и изводите и препоръките от наблюдението и оценката относно: мерките за постигане на необходимото съответствие на плана за интегрирано развитие на общината със секторните политики, планове и програми на територията на общината, включително мерките за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени; мерките за прилагане принципа на партньорство; резултатите от извършени оценки към края на съответната година;
- ✓ Изпълнението на проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на плана за интегрирано развитие на общината с размера на усвоените средства за отчетния период и източниците на тяхното финансиране;
- ✓ Заключение и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението на плана за интегрирано развитие на общината;
- ✓ Органи, отговорни за прилагането на системата за наблюдение и оценка.

В хода на изготвянето на оценката бяха използвани четири основни групи методи:

- **Методи за набиране и обработка на информация:**

- Преглед на отчети, годишни доклади, справки и стратегически документи за изпълнението на целите и приоритетите на ПИРО (2021-2027);
- Филтриране на информацията от проучените документи - определяне на каква точно информация ще се използва от всеки документ;
- Изготвяне на оценъчна матрица - въвеждане на филтрираната информация в матрицата на ниво проект/мярка;
- Обобщаване на информацията на ниво „ стратегическа цел“, и ниво

„приоритет“;

- Представяне на обобщената информация в графичен вид – за по-лесно онагледяване и възприемане.

- **Методи за анализ и оценка на обобщената информация:**

- Количествен анализ – извършен по индикаторите за резултат в ПИРО (2021-2027);

- Качествен анализ – извършен по индикаторите за въздействие в ПИРО (2021-2027).

Анализите, осъществени в изготвената МО са пряко свързани и с прилагането на определени критерии, които характеризират качеството на цялостното изпълнение на ПИРО (2021-2027) на Община Хитрино до момента. **Основните критерии са: ефективност** (какъв е постигнатият резултат спрямо поставената цел), **ефикасност** (какви са вложените средства за постигане на целта), **въздействие** (кои потребности на различните групи бенефициенти са удовлетворени), **устойчивост** (колко дълготрайни във времето ще бъдат постигнатите резултати).

- **Метод на обществено консултиране на доклада от МО за изпълнението на**

ПИРО (2021-2027) със заинтересованите страни – приложеният метод осигури широко сътрудничество между администрацията и всички заинтересовани страни в целевата територия при изготвяне на междинната оценка. Проведено бе проучване по разработени за целта въпросници сред различните видове заинтересовани страни за изпълнението на ПИРО в периода (2021-2023г.). Целта бе да се съберат индивидуалните оценки за изпълнението на ПИРО и да бъдат обсъдени основни изводи от междинната оценка с възможно най-широк кръг заинтересовани страни – в т.ч. местни представители на социално-икономическите партньори, общински съветници, бизнеса, структури на гражданското общество и служители, работещи в общинска администрация. Обследвано бе и прилагането на нормативно установеното изискване за т.нар. вътрешен мониторинг на изпълнението на ПИРО (2021-2027), чрез представянето на ежегодни доклади от кмета на общината до ОбС – Хитрино. С оглед осигуряването на постоянно обществено участие в изпълнението на ПИРО са включени представители на неправителствения сектор, бизнеса и общински предприятия.

При изготвянето на междинната оценка бе обработена и анализирана актуална статистическа и емпирична информация. **Идентифицирани бяха конкретни източници на информация.** Наблюдението на изпълнението на Плана за интегрирано

развитие на общината се извърши въз основа на данни на Националния статистически институт, чрез Териториално статистическо бюро – Шумен; на административната статистика от Агенцията по заетостта, чрез Дирекция „Бюро по труда“ - Шумен, както и данни от други надеждни регионални и местни източници на информация. За нуждите на съдържателния анализ на документацията бяха използвани следните вторични източници на информация:

- ✓ Междинен доклад за изпълнение на НСРРБ (2012-2022);
- ✓ Актуализацията на НКПР от 2019г. за периода (2013-2025);
- ✓ Интегрирана териториална стратегия за развитие на СИР, приета с Решение № 898 на Министерския съвет от 16.11.2022 г. и валидна до края на 2029г.;
- ✓ Доклад от предварителна оценка през 2021г. за изпълнението на ПИРО на Община Хитрино за периода (2021-2027);
- ✓ Програма за реализация на ПИРО (2021-2027г.);
- ✓ Годишните доклади за наблюдение на изпълнението на ПИРО (2021-2027) на Община Хитрино за 2021, 2022 и 2023г;
- ✓ Общинската инвестиционна програма;
- ✓ Общинската програма за опазване на околната среда;
- ✓ Програма за управление на отпадъците (2021-2028) в Община Хитрино;
- ✓ Справки от ИСУН 2020;
- ✓ Справки за финансирани проекти и получени субсидии по Програма за развитие на селските райони (от Държавен фонд „Земеделие“);

За целите на оценката на напредъка в изпълнението на ПИРО (2021-2027) на община Хитрино бе използвана методика с 5-степенна оценъчна скала, която е приложена в изготвянето на междинни, последващи оценки и актуализации на национални и регионални стратегически документи – в т.ч. на Актуализацията през 2019г. на Националната концепция за пространствено развитие за периода (2013-2025) и Междинният доклад за изпълнението на Националната стратегия за регионално развитие за периода (2012-2022).

Оценява се постигането на:

→ ключовите показатели на макро ниво и степента на постигане на показателите на регионално ниво (заложи в НСРР, НКПР и ИТСР на СИР), с акцент върху приноса на община Хитрино, чрез изпълнението на ПИРО (2021-2027) за постигане на целите,

заложен в Интегрираната териториална стратегия (ИТСР) на СИР;

→ постигане на заложените междинни стойности на индикаторите за изпълнение (специфични индикатори) в ПИРО (2021-2027);

→ възможността за постигане на целевите стойности в края на периода – оценка на реалистичността на заложените целеви стойности.

Конструирани са индекси на постигане на приоритетите и целите на ПИРО (2021-2027):

→ Индекс на постигане по приоритети – отразява **степента на постигане на заложеното изменение на специфичните индикатори** в ПИРО (2021-2027) за периода на междинната оценка (2021-2023);

→ Индекс на постигане на целите – отразява **степента на постигане на заложеното изменение на стойностите на ключови индикатори и цели на местно ниво** за оценявания период.

Индексите също се групират в петстепенни оценъчни скали. За целите на оценката са използвани следните оценъчни скали и категории:

Таблица 1. Степен на постигане на заложеното изменение на специфичните индикатори и степен на изпълнение на приоритети (СИП), въз основа на постигнатото изменение на специфичните индикатори в ПИРО (2021-2027)

Скала	Дефиниция	Степен на изпълнение на приоритети
5 ↑	Постигната междинна цел на индикатор над 125%	Напредък, значително над планирания по изпълнение на приоритета/целта
4 ↗	Постигната междинна цел на индикатор между 110 и 125%	Напредък над планирания по изпълнение на приоритета/целта
3 →	100% (между 90 и 110%) постигната междинна цел на индикатор	Постигнат планиран напредък по изпълнение на приоритета/целта
2 ↑	Постигната междинна цел на индикатор между 50 и 90%	Задоволителен напредък по изпълнение на приоритета/целта
1 ↗	Постигната междинна цел на индикатор между 10 и 50%	Ограничен напредък по изпълнение на приоритета/целта
0 →	Постигната междинна цел на индикатор между 0 и 10%	Без напредък по изпълнение на приоритета/целта

Таблица 2. Степен на постигане на целите (СПЦ), въз основа на степента на изпълнение на приоритетите в ПИРО (2021-2027)

5 ↑	Напредък, значително над планираното по целта
4 ↗	Напредък над планираното по целта
3 →	Постигнат планиран напредък по целта
2 ↑	Задоволителен напредък по постигането на целта
1 ↗	Ограничен напредък по постигането на целта
0 →	Без напредък по постигането на целта

Таблица 3. Степен на постигане на целите на ключовите индикатори на макро ниво, съответно принос към изпълнението на националните цели в Националната програма за развитие (НПР) „България 2030“, в Стратегията „Европа 2030“ и респ. ИТСР на СИР (2022-2029).

5 ↑	Постигнат принос, значително над планирания
4 ↗	Постигнат принос над планирания
3 →	Постигнат планиран принос
2 ↑	Задоволителен принос
1 ↗	Ограничен принос
0 →	Без принос

При изготвянето на анализа на изпълнението бе акцентирано на :

- преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на Плана за интегрирано развитие през оценявания период (2021-2023), както и предприетите мерки за преодоляване на тези проблеми;
- мерките за постигане на необходимото съответствие на ПИРО (2021-2027) за развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината;
- мерките за прилагане принципа на партньорство;
- мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на общинския план за развитие;

На базата на анализа и оценката на фактите бяха направени съответните изводи за цялостното изпълнение на ПИРО на община Хитрино за периода на междинната оценка (2021-2023г.) и формулирани препоръки за нуждите на последващата му актуализация и оптимизация.

2. ОЦЕНКА НА ОБЩОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ. ПРОМЕНИ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКАТА СРЕДА В ПЕРИОДА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПИРО (2021-2027).

3.1. Настъпили промени на национално ниво и на ниво Североизточен район (СИР)¹

В периода (2021-2023г.), за който се отнася настоящата междинна оценка, настъпиха промени на национално ниво, които повлияха на регионалното и местно развитие и на изпълнението на ПИРО (2021-2027) на община Хитрино – в това число:

- **Обществено-политически промени.**

Тези промени се отчитат в 2 (два) аспекта:

- **Политически аспект – включва:**

- **Многобройни избори за парламент, проведени в Р.България в периода (2021-2023): 3 (три) бр. през 2021г. и по 1 (един) бр. през 2022г. и 2023г.**

Тези общо 5 (пет) броя избори за парламент в периода (2021-2023г.), създадоха предпоставки за дестабилизация в политическото и общественото развитие, която продължава и в момента. Политическата нестабилност в резултат от честата смяна на централната власт и назначаването на служебни кабинети се задълбочи през 2023 г. с поредните предсрочни парламентарни избори и въведен модел на управление - с премиер на ротация. Непрекъснатата смяна на правителства и най-вече липсата на приемственост между новите и старите правителства се отрази неблагоприятно върху темповете на развитие на регионално и местно ниво. Вътрешната политическа нестабилност рефлектира негативно върху процеса на реализиране на стратегическите програми и планове за развитие на национално, регионално и местно ниво, като забави темповете в тяхното изпълнение. Продължителната липса на възможности за кандидатстване за европейско финансиране, опосредствана от перманентната предизборна обстановка в страната, забави изпълнението на голяма част от проектите, включени в ПИРО. Вътрешната политическа нестабилност бе

---

¹ Източници:

НСИ;

Междинен доклад за изпълнението на НСРР от 2022г.

Актуализация на НКПР от 2019г.

Последващата оценка за изпълнението на РПР на Североизточен район (СИР) от 2021г.

ИТСП на СИР, приета с Решение № 898 на Министерския съвет от 16.11.2022 г. и валидна до края на 2029г

допълнително стимулирана от някои непредвидени външнополитически събития, за посрещането на които изначално нямаше никаква готовност - в т.ч. започналият през 2022г. военен конфликт между Украйна и Русия. Географската близост на Р. България, респ. на всички общини в СИР до територията на военния конфликт, и най-вече притока на бежанци от Украйна и Русия не беше планиран, но имаше своето отражение в социално-икономическото развитие на Североизточния район по NUTS 2, при това не само върху големите, но и върху малките и средните общини в него, сред които е и община Хитрино. Българските общини бяха пряко засегнати от високата инфлация, от неочаквания и непредвидим ръст на цените на някои стоки и енергоносители. В тези условия се наложи динамична смяна на приоритетите, въвеждане на нови, непланирани мерки и значително увеличение на непредвидените разходи в общинските бюджети. Последната отчетна година – 2023г. се характеризира със закъсняло приемане на държавен бюджет, неработещи програми за периода 2021-2027г., финансирани от европейските фондове, неефективен Национален план за възстановяване и устойчивост, неприет Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони. Всичко това се отразява негативно на резултатите от изпълнението на ПИРО (2021-2027) на община Хитрино, и следва да се отчете в настоящият доклад на МО. Не трябва да се подминава и факта, че през 2023г. се проведеха и редовни избори за местна власт. Мандатът на новата местна власт (2023-2027) съвпада по време с приключването на програмния период и предстои активна работа по наваксване на забавянето и постигане на съществен напредък в изпълнението на плановете за развитие. Общините са изправени пред предизвикателствата на дигиталната трансформация и зеления преход. Общите европейски политики трябва да бъдат успешно интегрирани във всички процеси, свързани с работата на администрациите.

Настоящият програмен период налага общините да реализират все повече проекти и дейности в партньорства с други общини, с научни организации и университети, с гражданския сектор. Този процес е свързан не само с придобиване на нови умения, но и с промяна на цялостния подход за стратегическо планиране и търсене на възможности за финансиране, чрез интегрирани териториални инвестиции. Не на последно място, подготовката за приемане на страната ни в еврозоната поставя както директни задачи на местните администрации, така и очаквания за активност от тяхна страна за доброто информиране на гражданите и гарантиране на спокойствието и сигурността.

Въпреки трудностите през целия отчетен период (2021-2023), община Хитрино продължава да работи за изпълнение на предвидените проекти, мерки и дейности, насочени към подобряване състоянието на населените места, изграждане на съвременна инфраструктура, чиста околна среда, създаване на благоприятни условия за бизнеса, привличане на инвестиции, повишено качество на обществените услуги, по-добро образование и достъпно здравеопазване.

Изпълнението на ПИРО (2021-2027) се извършва при спазване принципите за законосъобразност, прозрачност и публичност, защита на обществените интереси, ефективно и целесъобразно използване на финансовия ресурс, включително за покриване на извънредните и непредвидени разходи. При анализиране на изпълнението на ПИРО в настоящия Доклад от междинна оценка са отразени настъпилите промени в условията на живот, оказващи пряко въздействие върху социално-икономическото развитие на община Хитрино през отчетния период 2021-2023г.

Негативните демографски тенденции също имаха силно отражение върху развитието на социалните системи и неблагоприятно влияние върху икономиката. Тези процеси наложиха преориентиране на ресурсите на общините, но и инвестиции в развитие на капацитета на администрациите за успешно справяне с проблемите и по-добро планиране.

➤ **Обществен аспект – включва:**

През 2021г. стартира третия седемгодишен програмен период за целенасочена подкрепа от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) за България, респ. Европейски фондове при споделено управление (ЕФСУ) (загл. изм. - ДВ, бр. 51 от 2022 г., в сила от 01.07.2022 г.). Заради политическата нестабилност и честата смяна на правителства, някои от предварителните условия при програмирането на подкрепата от фондовете не бяха изпълнени от Р. България в посочените срокове. Това рефлектира негативно върху реалния старт на процедурите за предоставяне на средства от ЕФСУ, планирани за третия програмен период. Липсата на възможности за финансиране със средства от ЕФСУ през периода (2021-2023) доведе до значителен застой в изпълнението на всички стратегически документи на национално, регионално и местно ниво, в т.ч. и на ПИРО (2021- 2027) на община Хитрино, където е планиран сериозен финансов ресурс за реализирането на проекти и мерки с подкрепата на европейските фондове при споделено управление. Наблюдавано бе много сериозно забавяне в

определянето на правилата и стартирането на процедурите по отделни приоритетни оси и програмите, предоставящи средства от ЕФСУ. Това от своя страна доведе и до съществено изоставане на изпълнението на всички проекти и мерки в ПИРО (2021- 2027) на община Хитрино, чиято реализация бе планирана за финансиране от програмите и ЕФСУ. В годишните доклади за изпълнението на ПИРО през 2021г. 2022г. и 2023г., приети от Общинския съвет в Хитрино, кметската администрация е отбелязала с тревога, че въпреки готовността на общината с инвестиционни проекти, не са отворени схеми за кандидатстване за финансиране и те няма начин да бъдат реализирани².

- **Законодателни промени**

В направените в началото на 2021г. промени в Закона за регионално развитие (ЗРР) не беше включена промяна на териториалния обхват на регионите от ниво 2³, сред които е СИР, в който е разположена община Хитрино. В резултат от демографския спад и степента на урбанизация, територията на община Хитрино остава в т. нар. „зони за целенасочена подкрепа“, но не от 4-то, а от 5-то йерархично ниво, заедно с още 6 (шест) общини от област Шумен – в т.ч. Венец, Върбица, Каолиново, Каспичан, Никола Козлево и Смядово. В „зоните за целенасочена подкрепа“, в които е община Хитрино важно условие за свързаността на общината с останалите селища от територията, са удобните, изградени и поддържани, комуникационно-транспортни връзки.

- **Социално-икономически промени**

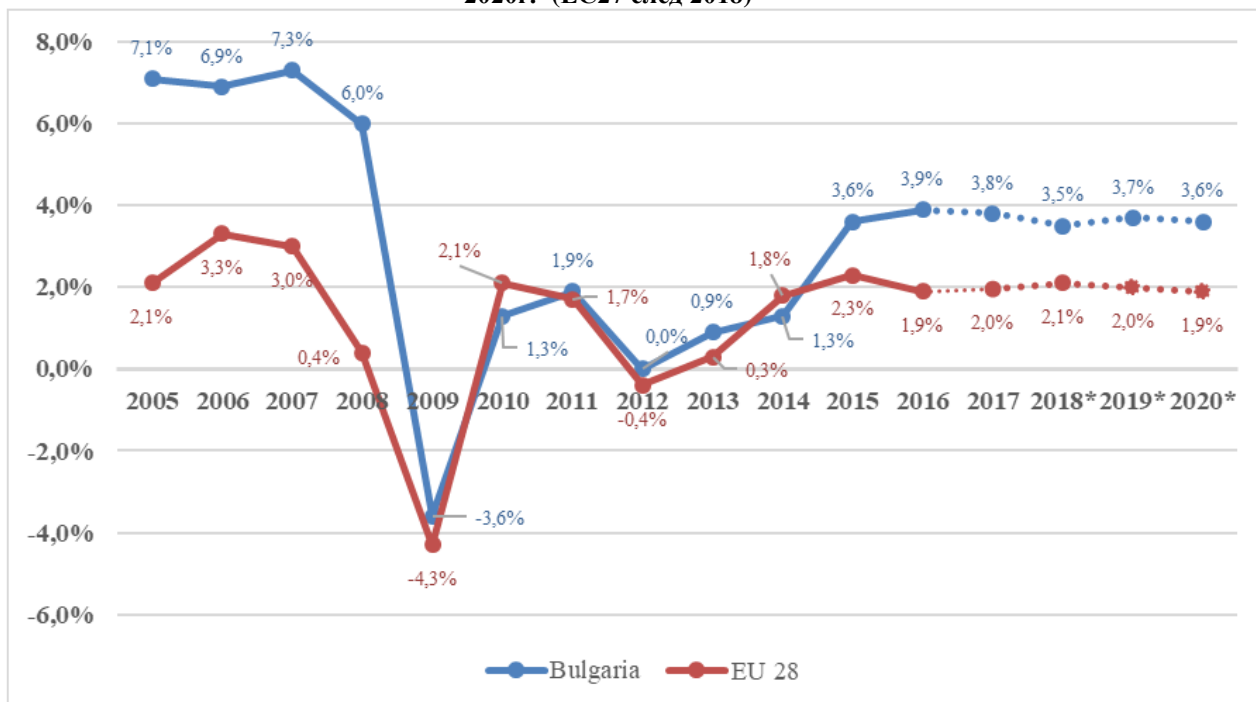
През периода 2012-2017г. устойчиво се запазва положителната промяна на ключовите макроикономически показатели на средата в България, която се дължи на общата динамика на развитието на страната след 2012г. и нарастването на брутния вътрешен продукт (БВП) с темпове по-бързи от средните за ЕС. За периода (2011-2016), **БВП на човек от населението** в страната нараства с 20%, но тази позитивна тенденция не се отнася за СИР, респ. за включените в него големи и малки общини, сред които е община Хитрино.

---

² Източник: Годишни доклади за изпълнението на ПИРО (2021-2027) на Община Хитрино през 2021, 2022 и 2023г.

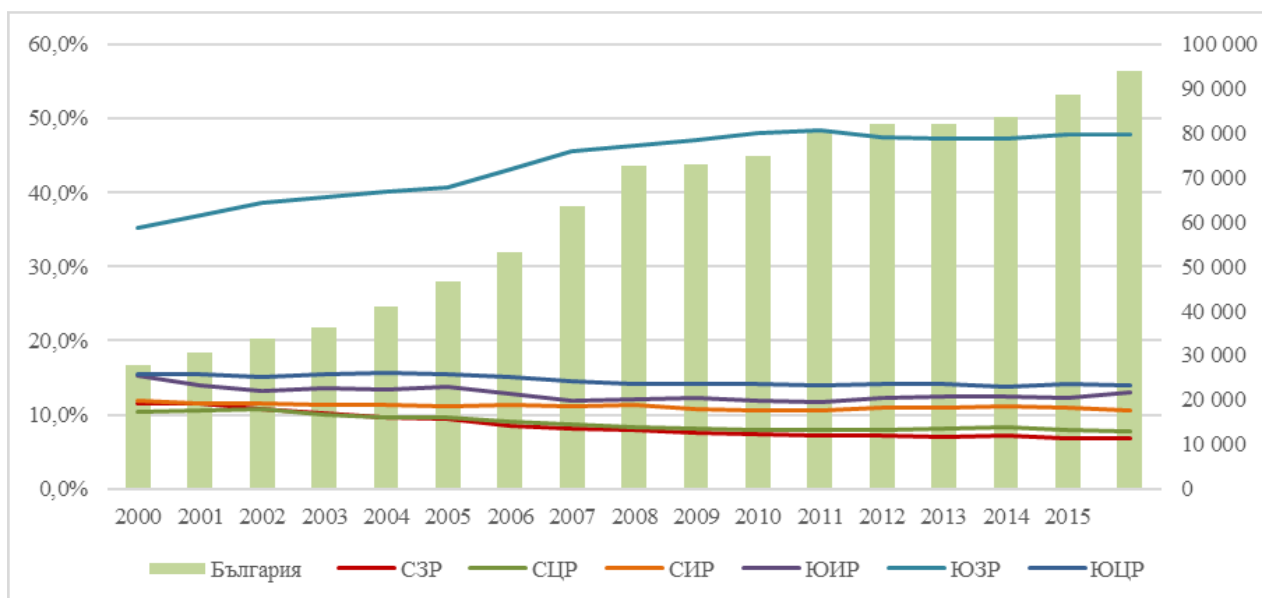
³ Източник: Последваща оценка за изпълнението на РПР на Североизточен район (СИР) от 2021г.

Графика 1. Динамика на растежа на БВП за периода 2005-2016 г. и прогнозни данни за 2018-2020г. ⁴(ЕС27 след 2018)

Източници: НСИ, ЕВРОСТАТ, ЕК Генерална дирекция "Икономически и финансови въпроси"

Графика 2. Ръст на БВП за периода 2000-2016 г. на национално ниво, (млн. лв.) и принос на районите от ниво 2, %

Източник: НСИ

Коефициентът на икономическа активност нараства, като през 2017г. достига 55,4%, като за СИР дори се приближава до заложените цели 2020.

Коефициентът на безработица намалява съществено след 2014 г. и през 2017г.

⁴ Източник: Междинен доклад за изпълнение на НСРР за периода (2012-2022), стр.14

достига 6,2% на национално ниво. След 2019г. продължава да намалява и през 2023г. достига 4,3% средно за страната.

Общият доход на лице от домакинство нараства съществено в периода 2010-2017 г., като стойността за 2017 г. от 5 861 лв. Стойностите за 2017 г. за всички райони от ниво 2, в т.ч. и СИР надхвърлят междинните целеви стойности и целеви стойности 2020. Общата перспектива на страната разкрива наличие на потенциал за постигане на над 50% дял на БВП на човек от населението от средната стойност на ЕС 28 през 2020 г. Пет от шестте района от ниво 2 в Р. България, в т.ч. и СИР са сред десетте района в ЕС с най-ниски стойности на БВП на човек от населението спрямо средната стойност на ЕС. **Междурегионалните различия по отношение на безработицата се задълбочават.** Междинните оценки на Регионалния план за развитие (РПР) 2014-2020 показват силно ограничен напредък и по отношение на степента на преодоляването на вътрешнорегионалните различия в отделните райони от ниво 2.

3.2. Настъпили промени на местно ниво (община Хитрино)

Данните за демографското и социално-икономическото развитие на общината, които са взети предвид при създаването на ПИРО (2021-2027) не изглеждат съществено променени при изпълнението му в периода (2021-2023), за който се отнася настоящата междинна оценка. Все пак се забелязват някои промени:

- **Демографски профил на община Хитрино в периода (2021-2023)**

Хитрино е от средните общини в Североизточния район на България. Състои се 21 населени места, от които 2 големи села, 7 средни, 11 малки и 1 много малко. Общината принадлежи към Североизточния район на България (СИР, NUTS 2) и е район за целенасочена подкрепа от държавата. Общината се дефинира като изостанал селски район.

Таблица 3: Сравнителни данни за община Хитрино към 31.12.2023г.

Район/област/община	Територия (кв. км)	Население (бр.ж.)	Гъстота на населението (бр.ж./кв.км)	(%) безработица
Р България	110 997	6 445 481	58,10	4,4
СИР	14 487	825 762	56,43	4,5
Област Шумен	3393	149 699	44,10	10,7
Община Хитрино	289	6 054	21	15

Източник: Териториално статистическо бюро- Североизток, отдел "Статистически изследвания" – Шумен

Към 31.12.2023 г. населението на община Хитрино е намаляло с 1,4% в сравнение с данните от края на 2017г. (6 662 бр. ж.). Населението на община Хитрино

по официални статистически данни към 31.12.2023 г. е 6054 души, което е около 4,04% /14 9669/ от населението на област Шумен и под 1% (0.73%) от населението на СИР. Гъстотата на населението в община Хитрино е 21 души на кв. км и остава под отчетените равнища за страната (58,10) и за Североизточния район (56,43).

Таблица 4. Динамика на населението в Община Хитрино в периода (2019-2023)

Година	2019	2021	2022	2023
Бр. жители в общината	6250	7073	5738	6054

Източник: Териториално статистическо бюро- Североизток, отдел "Статистически изследвания" – Шумен

Динамиката на населението в периода (2019-2023) показва относителна нестабилност **с тенденция към намаляване на броя на жителите на общината.** Това е една от съществените негативни демографски промени.

Таблица 5: Население под, във и над трудоспособна възраст и пол (2021-2023г.)

Година	2019	2021	2022	2023
Под трудоспособна възраст	765	645	537	537
В трудоспособна възраст	3529	3903	2988	3234
Над трудоспособна възраст	1956	2525	2213	2283
Общо	6250	7073	5738	6054
Мъже	3159	3544	2874	3041
Жени	3091	3529	2864	3013

Източник: Териториално статистическо бюро- Североизток, отдел "Статистически изследвания" – Шумен.

Съотношението на населението по пол се запазва относително постоянно и е почти 50:50, като лек превес имат мъжете. **Към 31.12.2032г. населението в трудоспособна възраст е намаляло с 295 души (8,36%) в сравнение с началото на периода.** Около 53,41% от трудоспособното население в общината е на възраст 15 и повече години. Тенденция към намаляване се отчита и при населението в под трудоспособна възраст, което е намаляло с 228 души (29,80 %) в сравнение с началото на периода. **Увеличение се отчита само при населението в над трудоспособна възраст - то се е увеличило с 327 души (16,71%).** Това вероятно се дължи на обезлюдяването на територията от една страна, а от друга - на застаряването на населението, което остава да живее в нея. Увеличаването на населението в над трудоспособна възраст се оформя като трайна тенденция за община Хитрино, която е наблюдавана и при предходни отчетни периоди. **Но докато в предходни периоди е имало увеличаване и на броя на хората в трудоспособна възраст, сега няма такава тенденция, което е втората негативна промяна в периода (2019-2021) на територията на общината и буди тревога, тъй като засяга макроикономическите показатели на местно ниво. От населението в трудоспособна възраст**

икономически активни са 3234 души или 53,42%, останалите са учаци, пенсионери и домакини. От икономически активните 1880 лица, заети са 1598 души, останалите са безработни, които търсят активно работа.

За разлика от изходните данни в началото на периода (2019г.), посочени в ПИРО на община Хитрино, в първите три години на изпълнение на ПИРО (2021- 2023г.) се забелязва отрицателна тенденция към устойчиво намаляване на жителите в трудоспособна, в над трудоспособна и под трудоспособна възраст в общината. Това се дължи на застаряването на населението на територията на общината, и най-вече на увеличената смъртност и намаляване на естествения прираст. Естественият прираст на населението на община Хитрино за периода 2021 - 2023 г. е отрицателен, като бележи обща тенденция на намаляване за изследвания период. Броят на живородените в община Хитрино намалява с почти 20% през 2023 спрямо 2019 г.

Таблица 6. Естествен прираст на населението на община Хитрино (2021-2023г.)

Година	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	Общо	Момчета	Момичета	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2019	56	23	33	113	77	36	- 57	- 54	- 3
2021	33	19	14	163	88	75	- 130	- 69	- 61
2022	38	14	24	151	72	79	- 113	- 58	- 55
2023	45	29	16	147	79	68	-102	- 50	-52

Източник: Териториално статистическо бюро- Североизток, отдел "Статистически изследвания" – Шумен

В същото време при механичния прираст се запазва тенденцията от предходния период – стойностите му остават устойчиво положителна и в периода на междинната оценка (2021-2023г.). Броят на заселените в общината от 2021г. до 2023г. нараства с 216 души (почти 40%), а този на изселените намалява с 3104 души (45,02%). **Това е третата съществена положителна промяна на местно ниво, свързана с макроикономическите показатели за развитие.**

Таблица 7. Механичен прираст на населението на община Хитрино (2021-2023г.)

ГОДИНА	ЗАСЕЛЕНИ			ИЗСЕЛЕНИ			МЕХАНИЧЕН ПРИРАСТ		
	ОБЩО	МЪЖЕ	ЖЕНИ	ОБЩО	МЪЖЕ	ЖЕНИ	ОБЩО	МЪЖЕ	ЖЕНИ
2021	329	144	185	231	107	124	98	37	61
2022	354	154	200	172	67	105	182	87	95
2023	545	267	278	127	50	77	418	217	201

Източник: Териториално статистическо бюро- Североизток, отдел "Статистически изследвания" – Шумен

Продължава установената към началото на периода (2019г.) негативна тенденция – за намаляване на учениците в община Хитрино. Учениците намаляват с 52

(20.8%) - от 250 през учебната 2019/2020 г. на 198 през учебната 2023/2024 г. **Липсва обаче статистика за броя на преждевременно отпадналите от училище за наблюдавания период.**

Таблица 8. Брой деца в детски градини и училища в община Хитрино за периода 2021 - 2023 г.

Години	общо	Деца в ЦДГ	Ученици в училищата
2019/2020	368	96	250
2021/2022	280	80	200
2022/2023	282	75	207
2023/2024	281	83	198

Източник: Общинска администрация – Хитрино

• **Социално-икономически профил (2021-2023)**

Коефициентът на безработицата в община Хитрино през 2023г. е 16,5% и е 4 (четири) пъти по-висок от този в СИР, който съставлява 4,5%. Макар коефициентът на безработицата в СИР да е намалял почти два пъти в сравнение с отчетеното ниво през 2019г., той остава два пъти по-висок от този за страната – 2,3%. Следователно наблюдава се тенденция за устойчиво високо ниво на коефициента на безработицата в община Хитрино – 4 пъти по-високо от това в СИР и 8 пъти по-високо от средното за страната, независимо, че по официални данни, **броят на безработните** в наблюдавания три годишен период (2021-2023) на изпълнение на ПИРО **намалява общо с 110д., което съставлява 28,06%**. Данните сочат намаление за периода 2021 г. - 2023 г. от 19,58% на 15%. Относителният дял на жените в регистрираните безработни лица е сравнително висок – 51,53% през 2019 г. и 46,45% през 2023г.

Таблица 9. Брой на безработните лица и равнище на безработица в община Хитрино (2021-2023)

Година	2019	2021	2022	2023
Брой регистрирани лица	329	270	335	282
в т.ч. жени	202	129	176	131
% безработица	19,58	13,5	16,7	15

Източник: Дирекция „ Бюро по труда“ - Шумен

Най-голям относителен дял (около 33,69%) имат безработните във възрастовата група над 55 години. Около 14,54% от безработните хора са във възрастовата група (50-54г.) и 14,18% са във възрастовата група (45-49 г.).

Таблица 10. Възрастова структура на безработните (в бр.) в община Хитрино (2021-2023)

Възрастови групи	2019	2021	2022	2023
- до 19 г.	9	2	1	2
- от 20 до 24 г.	34	34	27	18
- от 25 до 29 г.	31	36	30	33
- от 30 до 34 г.	59	51	49	41
- от 35 до 39 г.	59	64	56	47
- от 40 до 44 г.	90	88	76	55
- от 45 до 49 г.	95	103	79	67

- от 50 до 54 г.	112	128	106	77
- над 55 г.	232	245	201	174
ОБЩО	721	751	625	514

Източник: Дирекция „Бюро по труда” – Шумен

Най-голям е броят на безработните със начално и по-ниско образование – 76,28 % от всички регистрирани в бюрото по труда през 2023 г. увеличава се броят им с 164 души. Следват ги лицата със средно и висше образование. Тенденцията за намаляване на продължително безработни е в положителна посока като намаляват с 205 души (66,13%).

Таблица 11: Безработица в община Хитрино по образование за 2021-2023 г.

Образование	2019	2021	2022	2023
С висше образование	4	5	2	5
Със средно образование	78	16	20	19
С основно и по-ниско образование	51	231	276	215
Продължително безработни / над 1 година/	310	108	99	105
Безработни с намалена работоспособност	132	2	6	3

Източник: Дирекция „Бюро по труда” – Шумен

За разлика от предходен отчетен период (преди 2019г.) в периода (2021-2023) броят на наетите лица се увеличава. За периода 2021-2022 г. броят на наетите лица се увеличава с 102 души. Най-голям относителен дял в местната икономика имат фирмите, работещи в областта на селското стопанство с 37,67% и търговията и услугите – 36,3 %. Това е положителна промяна на територията на община Хитрино. Запазва се положителната тенденция от предходен отчетен период (преди 2019г.) за увеличение на средната годишна работна заплата в община Хитрино. Работната заплата нараства през последните години с 1932 лв. (15,39%) - от 10 619 лева през 2019г. на 12551 лева през 2022 г.

Таблица 12. Наети лица по трудово и служебно правоотношение в община Хитрино за периода 2021-2023 г. по отраслови сектори /среден годишен брой/

Икономически дейности	2019г.		2021		2022		2023	
	Сред ен спис. Бр.	Средна год. Раб. Заплата левове	Сред ен спис. Бр.	Средна год. Раб. Заплата левове	Сред ен спис. Бр.	Средна год. Раб. Заплата левове	Сред ен спис. Бр.	Средна год. Раб. Заплата левове
О Б Щ О	598	10619	670	11502	700	12551		
Селско, ловно, горско и рибно стопанство	201	10776	224	12013	177	13399	-	-
Преработваща промишленост	85	9311	42	8924	42	9594	-	-
Строителство	-	-	**	**	**	14027	-	-
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	56	7025	64	7849	71	8853	-	-
Транспорт,складиране и пощи	39	11719	41	13270	62	15299	-	-

Хотели и ресторанти	3	6155	0	**	0	0	-	-
Операции с недв.имоти, наемод.дейност и бизнес услуги	3	9880	**	**	**	**		
Образование	79	13381	74	17691	67	17376	--	-
Здравеопазване и социални дейности	5	7353	**	**	**	**		
Административни и спомагателни дейности	18	5825	17	6832	16	7635	-	-
Други дейности	16	5691	-	-	-	-	-	-

Източник: Териториално статистическо бюро- Североизток, отдел "Статистически изследвания" – Шумен

Развитието на общинската икономика в Хитрино е благоприятно повлияно от близостта на административния център – Шумен, достъп до комуникации и качествени човешки ресурси, образователни институции и отличната транспортна обезпеченост.

Предприятията в община Хитрино на 100% са предимно микро с до 9 заети лица. В общината липсват малки, средни и големи предприятия. Броят на предприятията в община Хитрино за периода 2021-2023 г. се увеличава общо с 77. Фирмите в секторите „Преработваща промишленост” намаляват почти двойно през целия период. „Здравеопазване и социални дейности” се запазва., а в сектор „Хотелиерство и ресторантьорство” се вижда спад с 4. Запазване на броя почти бележат предприятията в секторите „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети ”. Най-голям относителен дял имат фирмите, работещи в областта на селското стопанство с 59,83% и търговията и услугите – 21,83 % от всички предприятия на територията на община Хитрино.

Таблица 13: Основни икономически показатели на отчетните нефинансови предприятия по икономически дейности в община Хитрино

Икономически дейности	2019г.		2021		2022	
	предприя тия	Прих. от обичайна дейност	предприя тия	Прих. от обичайна дейност	предприя тия	Прих. от обичайна дейност
О Б Щ О	146	48372	134	57147	229	73690
Селско, ловно, горско и рибно стопанство	56	33347	49	44693	137	57395
Преработваща промишленост	9	5144	7		6	1960
Строителство	3	85	4	633	4	2263
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	58	8763	49		50	9429
Транспорт, складиране и съобщения	4	-	-	1011	-	1646
Хотелиерство и и ресторантьорство	4	138	3		3	-
Операции с недв.имоти	4	-	3		4	72
Здравеопазване и социални дейности	-	-	4	281	4	284

Източник: Териториално статистическо бюро- Североизток, отдел "Статистически изследвания" – Шумен.

Приходите от обичайната дейност на предприятията в общината се увеличават с 25 318 - лева (34,36%) за периода (2021 – 2022). Загуби генерират секторите: "Хотелиерство", "Ресторантьорство" и "Преработваща промишленост".

Увеличение на приходите има в сектор „Търговия, ремонт и на автомобили и мотоциклети» и "Селско, ловно, горско и рибно стопанство".

4. ОЦЕНКА НА ПЪРВОНАЧАЛНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО (2021-2027)

Оценка на промените в социално-икономическото развитие и съотнасянето им към ключовите индикатори за постигане на целите на Стратегията „Европа 2030“ и Националната програма за развитие „България 2030“.

В Плана за интегрирано развитие (2021-2027) на община Хитрино е заложено, той да допринесе за постигане на стратегическите цели и приоритетите в НПП „България 2030“, свързани с икономика, базирана на знание, чиста околна среда, транспортна свързаност, ефективни публични услуги и подобро качество на живот. Видно от данните за промените в демографското и социално-икономическо развитие на Община Хитрино в периода (2021-2023г.) се забелязват повече негативни промени, като някои от тях бележат устойчивост – в т.ч. намаляване на населението в общината и запазване на отрицателният естествен прираст, намаляване на трудовите ресурси (населението в трудоспособна възраст), запазване на 8 пъти по-висок коефициент на безработица от този в страната и 4 пъти по-висок от този в СИР. Застаряването на населението и обезлюдяването на територията на общината са пряка последица от отрицателният естествен прираст. Положителните промени са малко и са свързани основно със запазване на околната среда чиста, с увеличаване на броя на предприятията и формираните от тях приходи в местната икономика, както и с увеличаването на доходите на работещото население. Приносът на изпълнението на ПИРО (2021-2027) на община Хитрино за постигане на целите на Стратегията „Европа 2030“ е по отношение само на една от целите, свързана с увеличаване на броя на наетите в местната икономика лица, които за периода на междинната оценка са се увеличили със 102 души, които съставляват 17,05% от икономически активното население на възраст (20-64г.) в общината към края на 2022г. За отчитане на ефекта при останалите цели на Стратегията „Европа 2030“ липсват данни, което допълнително затруднява междинната оценка.

Таблица 14. Оценка на приноса за изпълнението на целите на Стратегията „Европа 2030“

Цели на Стратегията „Европа 2030“	Реализирани постижения през периода на междинната оценка (2021-2023)	Оценка на постигнатото съотнесено към целите на Стратегията „Европа 2030“.
1. Насърчаване на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж,	От населението в трудоспособна възраст – 2988 души към 2022г	1 ↗ Ограничен принос по

пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички;	икономически активни са 700 души. От икономически активните лица, заети са (17,05%), останалите са безработни.	постигането на целта
2. Изграждане на устойчива инфраструктура, насърчаване на приобщаваща и устойчива индустриализация и стимулиране на иновациите.	Липсват официални данни	Да бъдат представени данни за нуждите на последващата оценка.
3. Намаляване на различията и неравенството по отношение на доходите.	Липсват официални данни	Да бъдат представени данни за нуждите на последващата оценка.
4. Осигуряване на устойчиви модели на потребление и на производство - ефективно използва ресурсите, екологосъобразна и конкурентоспособна нисковъглеродна икономика.	Липсват официални данни	Да бъдат представени данни за нуждите на последващата оценка.
5. По-малко бедни или застрашени от бедност и социално изключване хора.	Липсват официални данни	Да бъдат представени данни за нуждите на последващата оценка.

Данните, предоставени за трудовата заетост на населението в общината към края на 2022г. способстват да се оцени постигнатото в тази посока, като е видно леко увеличаване на заетите икономически активни лица, което не е достатъчно да бъде постигната в пълнота поставената цел в Стратегията „Европа 2030“, свързана с траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички.

Данните за периода (2021-2023) показват, че **по отношение на тази цел, изпълнението на ПИРО (2021-2027) на община Хитрино генерира ограничен принос, спрямо планираният.** За нуждите на последващата оценка е необходимо да се осигурят официални данни за изпълнението на останалите 4 цели на Стратегията „Европа 2030“, а именно: *за изграждане на устойчива инфраструктура, насърчаване на приобщаваща и устойчива индустриализация и стимулиране на иновациите; за намаляване на различията и неравенството по отношение на доходите; за осигуряване на устойчиви модели на потребление и на производство - ефективно използва ресурсите, екологосъобразна и конкурентоспособна нисковъглеродна икономика; и за по-малко бедни или застрашени от бедност и социално изключване хора.*

По отношение на изпълнението на целите на Националната програма за развитие „България 2030“, приносът на ПИРО (2021-2027) за периода на междинната оценка (2021-2023) е също ограничен спрямо планираният.

Таблица 15. Оценка на приноса за изпълнението на целите на Националната програма за развитие „България 2030“.

Национални цели в програмата зареформи	Реализирани постижения през периода на междинната оценка (2021-2023)	Оценка на постигнатото съотнесено към целите на ННР
1. Ускорено икономическо развитие - Подобряване на икономическата активност на трудоспособното население и спад с близо 64% на броя безработни лица към края на 2030 г.	От населението в трудоспособна възраст – 2988 души към 2022г икономически активни са 700 души. От икономически активните лица, заети са души (17,05%), останалите са безработни.	1 ↗ Ограничен принос по постигането на целта
2. Ускоряване на ръста на доходите, изразяващо се в кумулативно увеличаване на средната работна заплата с 92.4% до 2030 г. и повишаване на частното потребление с 41.3% поради повишената платежоспособност на домакинствата.	Видно от предоставените данни за периода на междинната оценка (2021-2023) е налице увеличение на средната годишна работна заплата в община Хитрино. Тя нараства - от 10 619 лева през 2019г. на 12551 лева през 2022 г. , което е с 1932 лв. (15,39%).	1 ↗ Ограничен принос по постигането на целта.
3. Намаляване на неравенствата и достигане на БВП на човек от 75% от средното ниво на БВП в Съюза.	Липсват официални данни за БВП за община Хитрино.	Да бъдат представени данни за нуждите на последващата оценка

По отношение на цел №3 от Програмата за развитие „България 2030“, няма събрана и предоставена информация и междинна оценка не би могла да се направи. За нуждите на последващата оценка обаче такива данни е необходимо да се отчетат и оценят.

5. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И УСТОЙЧИВОСТТА НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Визията на община Хитрино е определена в ПИРО (2021-2027), както следва:

„Община Хитрино – територия с интелигентен и устойчив растеж, чиста околна среда и висок местен потенциал за интегрирано и динамично развитие“.

Стратегическите цели, които си поставя общината в рамките на времеви хоризонт до 2027 година са:

Стратегическа цел 1: Динамично развитие на местната икономика, инфраструктура и устойчиво селско стопанство с грижа за околната среда и доходите на хората;

Изпълнението на тази СЦ1 зависи пряко от икономическото развитие във всички направления на местната икономика, и основно в селското стопанство, като структуроопределящ икономически сектор. В приоритет 1 са събрани местни проблеми, чието решаване ще подпомогне изпълнението на Стратегическа цел 1 в ПИРО – енергетика, транспорт, екология, заетост, селско стопанство, в т.ч. и чрез прилагането на интегриран териториален подход;

Стратегическа цел 2: Насърчаване на интегрираното местно развитие и

териториалното сътрудничество за по-високо качество на живот;

Изпълнението на СЦ2 е пряко свързано с интегрираното местно развитие от една страна, а от друга страна – на териториалното сътрудничество като фактори за растеж и постигане на по-високо качество на живот. В контекста на териториалното сътрудничество, стратегическа цел 2 акцентира на интервенции, чието осъществяване е в рамките на т.нер. "зони за въздействие", обособени в ПИРО. **В приоритет 2** са събрани местните нужди от подобряване на средата и качеството на живот на територията на общината, и повишаване на капацитета и възможностите за реализация на хората с акцент на тези в неравностойно положение, в т.ч. и на пазара на труда. Всички тези нужди са намерили своята проекция в Стратегическа цел 2 и тяхното удовлетворяване ще се осъществи именно чрез заложените специфични цели (СЦ) мерки и дейности/проекти в П2. **В приоритет 3** е поставен акцент върху две взаимосвързани направления на развитие на територията. *Първото направление* е свързано пряко с потребността на местната общност да съхранява и промотира природното и културно местно наследство. *Второто направление* на развитие по приоритета е свързано с насърчаване на партньорствата и сътрудничеството на общинско, областно и регионално ниво - за подкрепа на местното развитие и промотиране на местното природно и културно наследство, **чрез прилагане на подхода за интегрираните териториални инвестиции и реализиране на проекти в партньорство. И двата посочени по-горе приоритети (2 и 3) допринасят за изпълнението на Стратегическа цел 2 на ПИРО (2021-2027).**

Реализирането на двете стратегически цели, респ. на посочените по-горе три приоритета се осъществява посредством **7 специфични цели, 17 мерки, 54 дейности и 142 индикативни проекта, планирани в ПИРО.**

Степента на постигане на стратегическите цели на ПИРО на община Хитрино в периода (2021-2023г.) е оценена не само въз основа на напредъка по посочените по-горе приоритети, но и този по специфичните цели и мерките във всеки приоритет.

Таблица 16.1. Степен на изпълнение на Стратегическите цели, техните приоритети, специфични цели и мерки въз основа на постигнатото изменение на специфичните индикатори – **СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1**

Стратегически цели/Приоритети/Специфични цели/Мерки	Средно за Мярката	Средно за Специфичната цел	Средно за Приоритета	Средно за Стратегическата цел
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: Динамично развитие на местната икономика, инфраструктура и устойчиво селско стопанство с грижа за околната среда и доходите на хората				1 ↗
ПРИОРИТЕТ 1: Инвестиции в модерна физическа, техническа и бизнес инфраструктура, интелигентна индустрия, устойчиво селско стопанство и чиста околна среда			1 ↗	
Специфична цел 1.1. Развитие на физическа, техническа, транспортна, обществена и бизнес инфраструктура, цифровизация и подобряване на свързаността /		1 ↗		
Мярка 1.1.1. По-модерна и развита физическа, транспортна и обществена инфраструктура за хората и бизнеса.	1 ↗			
Мярка 1.1.2. Инвестиции в зелена индустрия и зелена техническа физическа и бизнес инфраструктура, щадящи околната среда.	0 →			
Мярка 1.1.3. Насърчаване на предприемачески инициативи, свързани с високи технологии, иновации и цифровизация	0 →			
Специфична цел 1.2. Развитие на устойчива бизнес среда и устойчиво селско стопанство с грижа за природата и околната среда		0 →		
Мярка 1.2.1. Създаване и модернизиране на земеделски стопанства, животновъдни ферми и преработвателни предприятия	0 →			
Мярка 1.2.2. Насърчаване на неземеделските дейности, чрез стартиране и развитие на бизнеси извън селското стопанство и щадящи околната среда	0 →			
Мярка 1.2.3. Създаване на заетост и зелени работни места , в т.ч. и повишаване на квалификацията на заетите лица	0 →			
Специфична цел: 1.3: Запазване и подобряване на околната среда		1 ↗		
Мярка 1.3.1. Създаване и развитие на екологична инфраструктура	1 ↗			
Мярка 1.3.2. Инвестиции за опазване на защитените зони и чистотата на почвите и въздуха	0 →			

Таблица 16.2. Степен на изпълнение на Стратегическите цели, техните приоритети, специфични цели и мерки въз основа на постигнатото изменение на специфичните индикатори – **СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2**

Стратегически цели/Приоритети/Специфични цели/Мерки	Средно за Мярката	Средно за Специфичната цел	Средно за Приоритета	Средно за Стратегическия катацел
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНТЕГРИРАНОТО МЕСТНО РАЗВИТИЕ И ТЕРИТОРИАЛНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА ПО-ВИСОКО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ.				2 ↑
ПРИОРИТЕТ 2: РАЗВИТИЕ НА МЕСТНИЯ ПОТЕНЦИАЛ И ПОВИШАВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ И ДОХОДИТЕ НА ХОРАТА, СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ, РАВЕН ДОСТЪП ДО ОБРАЗОВАНИЕ, ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ, СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ И ЗАЕТОСТ, С ГРИЖА ЗА ХОРАТА В НЕРАВНОСТОЙНО ПОЛОЖЕНИЕ.			3 →	
Специфична цел 2.1: Развитие на образованието, здравеопазването, социалните дейности и инфраструктурата за предоставяне на образователни, здравни и социални услуги в общността		3 →		
Мярка 2.1.1. Насърчаване на равния достъп до образование и здравеопазване, в т.ч и чрез подобряване на образователната и здравната инфраструктура.	2 ↑			
Мярка 2.1.2 Развитие на социалните дейности и подобряване на инфраструктурата за предоставяне на социални услуги.	5 ↑			
Специфична цел: 2.2: Насърчаване на заетостта и социалното включване		0 →		
Мярка 2.2.1. Стимулиране на пазара на труда и насърчаване на трудовата заетост.	0 →			
Мярка 2.2.2: Насърчаване на социалното включване и развитието на модерни и качествени социални услуги.	0 →			
ПРИОРИТЕТ 3: ИНТЕГРИРАНО МЕСТНО РАЗВИТИЕ ЗА ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ, ТЕРИТОРИАЛНО СБЛИЖАВАНЕ И СЪТРУДНИЧЕСТВО			1 ↗	
Специфична цел 3.1. Съхраняване, развитие и промотиране на местното природно и културно наследство.		1 ↗		
Мярка 3.1.1 Съхраняване на местното природно и културно наследство.	2 ↑			
Мярка 3.1.2 Подкрепа за промотиране и популяризиране на местното природно и културно наследство, чрез интегрирани проекти с други общини.	0 →			
Специфична цел 3.2. Насърчаване на териториалното сближаване и сътрудничество в местното развитие в полза на доброто управление.		1 ↗		
Мярка 3.2.1. Създаване и ползване на интегрирани продукти и услуги, отчитащи общи местни специфики с други общини.	0 →			
Мярка 3.2.2. Развитие на интегрирани проекти за опазване на културно-историческото наследство, самодейността, местната идентичност.	0 →			
Мярка 3.2.3. Интегрирани проекти за по-добро местно управление в полза на хората – обмен на добри практики в управлението.	2 ↑			

Оценката на изпълнението по стратегически цели, приоритети и мерки, визуализирана в табл. 16.1 и 16.2 на ПИРО (2021-2027) показва, че от общо 17 планирани мерки по 9 (девет) е отчетено изпълнение, което малко повече от половината и възлиза на 53% изпълнение на мерките. **По 8 (осем) от заложените мерки няма изпълнение, което съставлява 47,05% неизпълнение.** От заложените в ПИРО общо 54 бр. дейности, изпълнени са 20 бр., което съставлява 37,03% от планираните интервенции. **По-голяма част от заложените дейности в периода на междинната оценка не са изпълнени - общо 34 бр. дейности и съставляват съответно почти 63% от планираните интервенции.** Още по-съществена е разликата между броят на индикативните проекти, заложен за изпълнение в ПИРО и тези, които са изпълнени. **Съотношението между изпълнени и неизпълнени проекти е 26:116, или 18,3% - изпълнени и почти 82% неизпълнени в периода на междинната оценка.**

По отношение на изпълнението на Приоритет 1 "Инвестиции в модерна физическа, техническа и бизнес инфраструктура, интелигентна индустрия, устойчиво селско стопанство и чиста околна среда" и заложената в него Стратегическа цел №1 "Динамично развитие на местната икономика, инфраструктура и устойчиво селско стопанство с грижа за околната среда и доходите на хората" видно от табл. 16.1 е постигнат ограничен напредък, както за приоритета, така и за целта. Само по 2 (две) от заложените по приоритета общо 3 (три) специфични цели е отчетен "ограничен напредък". Това са *Специфична цел 1.1. "Развитие на физическа, техническа, транспортна, обществена и бизнес инфраструктура, цифровизация и подобряване на свързаността"* и *Специфична цел 1.3 "Запазване и подобряване на околната среда"*. **Няма никакво изпълнение и съответно липсва напредък по Специфична цел 1.2 "Развитие на устойчива бизнес среда и устойчиво селско стопанство с грижа за природата и околната среда"**. От заложените по нея общо 3 бр. мерки с 11 бр. дейности и 32 бр. индикативни проекти, реално изпълнение е отчетено само по 1 (една) мярка - 1.2.2. "Насърчаване на земеделските дейности, чрез стартиране и развитие на бизнеси, извън селското стопанство и щадящи околната среда". От заложените по тази мярка 2 (два) броя дейности и 9 (девет) броя индикативни проекти, реално е отчетено изпълнение по 1 (една) дейност, по която е реализиран частично само 1 (един) от заложените общо 2 (два) броя индикативни проекти. Като цяло изпълнението на дейностите, мерките и индикативните проекти в рамките на приоритет 1 и стратегическа цел 1 е силно ограничено в периода (2021-2023). **От заложените общо 8 (осем) броя мерки,**

изпълнение има и то частично едва по 3 (три) мерки, насочени към " развитие на по-модерна физическа, транспортна и обществена инфраструктура за хората и бизнеса", " насърчаване на земеделските дейности, чрез стартиране и развитие на бизнеси извън селското стопанство и щадящи околната среда" и "създаване и развитие на екологична инфраструктура". От заложените по приоритет 1 общо 34 (тридесет и четири) броя дейности реално са изпълнени не повече от 9 (девет) броя, основно свързани със " строителство/ремонтиране на улици в населените места общината", " Развитие на бизнеси в сферата на търговията и услугите" и " Поддържане на изградената канализационна система и на инфраструктурата за пречистване на отпадъчни води и управление на отпадъците, в т.ч и на зелените отпадъци". **От заложените общо 94 бр. индикативни проекти по Приоритет 1, са изпълнени не повече от 13 (тринадесет) броя, като най-много са реализираните проекти в мярка 1.1.1. " По-модерна и развита физическа, транспортна и обществена инфраструктура за хората и бизнеса" - общо 10 (десет) броя изпълнени проекти, основно по дейност 3 (три) на мярката - " Благоустрояване на населените места и поставяне на енергоспестяващо улично и парково осветление".**

Тревога буди фактът, че по 5 (пет) от заложените в Приоритет 1 общо 8 (осем) мерки липсва изцяло изпълнение в периода на междинната оценка (2021-2023) и това са:

- По Специфична цел 1.1. "Развитие на физическа, техническа, транспортна, обществена и бизнес инфраструктура и подобряване на свързаността" - липсва изпълнение по следните 2 (две) мерки:
  - *Мярка 1.1.2 " Инвестиции в зелена индустрия и зелена техническа, физическа и бизнес инфраструктура";*
  - *Мярка 1.1.3 " Насърчаване на предприемачески инициативи, свързани с високи технологии, иновации и цифровизация".*
- По Специфична цел 1.2. " Развитие на устойчива бизнес среда и устойчиво селско стопанство с грижа за природата и околната среда" - липсва изпълнение по следните 2 (две) мерки:
  - *Мярка 1.2.1. "Създаване и модернизация на земеделски стопанства, животновъдни ферми и преработвателни предприятия";*
  - *Мярка 1.2.3. " Създаване на заетост и зелени работни места, в т.ч. и повишаване на квалификацията на заетите лица".*
- По Специфична цел 1.3. "Запазване и подобряване на околната среда" - липсва

изпълнение по 1 (една) от заложените 2 (две) мерки:

- *Мярка 1.3.2. "Инвестиции за опазване на защитените зони и чистотата на почвите и въздуха".*

Липсата на изпълнение по посочените по-горе общо 5 (пет) мерки от Приоритет 1 в периода на междинната оценка (2021-2023), се изразява в липсата на реално изпълнение на общо 25 (двадесет и пет) броя дейности и 81 (осемдесет и един) броя заложи по тях индикативни проекти. Вследствие на слабото изпълнение на Приоритет 1 и ограниченият принос за изпълнение на Стратегическа цел 1, видно от Приложение 1А, изпълнението на заложените средства по приоритета възлиза едва на 12% от заложеният по него общ финансов ресурс. По-голямата част от изпълнените средства - в размер на 52% са от републиканския и общинския бюджети. По-малко (48%) са предоставени от фондовете на ЕС. За сравнение, в Индикативната финансова таблица (Приложение 2) на ПИРО (2021-2027), съотношението между инвестирани средства от държавен и общински бюджети и европейски фондове е по-различно, като превес е даден на европейското финансиране. При изпълнението обаче е налице обратната тенденция - инвестирани средства са основно от републикански и общински бюджет, а тези от еврофондовете са на второ място.

От горното следва следният извод:

Приоритет 1 на ПИРО (2021-2027) е с най-слабо изпълнение за периода на междинната оценка (2021-2023). Това се разминава с идеята, заложена при програмирането на ПИРО, а именно - Приоритет 1 да има водеща роля при изпълнението на заложените в плана инвестиции, тъй като инвестициите в модерна инфраструктура, която да е в полза на бизнеса и гражданите удовлетворяват основна нужда, идентифицирана при анализа на потребностите на целевата територия - подобрената инфраструктура е предпоставка за цялостното развитие на местната икономика, от една страна. От друга страна тя опосредства и бъдещият интерес на потенциалните инвеститори към целевата територия и определя желанието на местните жители да останат да живеят, да работят и да развиват бизнес на територията на общината. За нуждите на актуализацията на ПИРО, следва всички посочени по-горе специфични цели, мерки, дейности и индикативни проекти, при които не е отчетено никакво изпълнение в периода 2021-2023 година да бъдат ревизирани.

По отношение на изпълнението на Приоритет 2 "Развитие на местния потенциал и повишаване на качеството на живот и доходите на хората, социално включване, равен достъп до образование, здравеопазване, социални дейности и заетост, с грижа за хората

в неравностойно положение", и проектираната в него Стратегическа цел 2 на ПИРО (2021-2027), насочена към интегрирано местно развитие от една страна, а от друга – към развитие на териториалното сътрудничество като фактор за растеж и постигане на по-високо качество на живот, **видно от табл.16.2 е постигнат планираният напредък за приоритета.** Това се дължи на много добро изпълнение по 1 (една) от заложените общо 2 бр. специфични цели, а именно: Специфична цел 2.1: "Развитие на образованието, здравеопазването, социалните дейности и инфраструктурата за предоставяне на образователни, здравни и социални услуги в общността.", по която е постигнат планираният напредък. **В рамките на тази специфична цел и при реализацията на включените в нея общо 2 (два) броя мерки отчетеният напредък варира от "задоволителен"** (по мярка 2.1.1 "Насърчаване на равния достъп до образование и здравеопазване, в т.ч. ш чрез подобряване на образователната и здравната инфраструктура") **до " напредък над планирания"** (по мярка 2.1.2 "Развитие на социалните дейности и подобряване на инфраструктурата за предоставяне на социални услуги"). Реално по Приоритет 2 няма неизпълнени мерки, но се отчита доста по-слабо изпълнение, без напредък по 2 (двете) мерки, включени в Специфична цел 2.2. " Насърчаване на заетостта и социалното включване". В рамките на мерките от тази специфична цел, които са насочени към стимулиране на трудовата заетост и социалното включване, има най-много неизпълнени дейности и индикативни проекти. По 3 (три) от заложените общо 6 (шест) брой дейности за реализация на целта, няма никакво изпълнение. Това са дейности, свързани с "предотвратяване на отпадането от пазара на труда, чрез обучения за заети и нискоквалифицирани лица", " създаване на центрове за квалификация/преквалификация към фирми и стопанства в общината" и " подобряване на условията на труд в стопанствата и неземеделските бизнеси в общината с цел наемане на хора с увреждания". Заложените по тези дейности индикативни проекти също не са изпълнени.

От включените в Приоритет 2 общо 12 бр. дейности и заложените по тях 29 бр. индикативни проекти, за периода на междинната оценка (2021-2023) реално са изпълнени 8 бр. дейности и 9 бр. проекти.

Вследствие на доброто изпълнение на Приоритет 2 и отчетеният задоволителен принос за постигане на Стратегическа цел 2, видно от Приложение 1А, изпълнението на заложените средства по приоритета възлиза на 91% от заложеният по него общ финансов ресурс. Впечатление прави, че основните инвестиции са реализирани със средства от републиканския бюджет (70%) и европейските фондове (29%). За сравнение, в Индикативната финансова таблица (Приложение 2) на ПИРО (2021-2027), съотношението

между отделните източници на средства - държавен и общински бюджети и европейски фондове е по-различно, като превес е даден на европейското финансиране. При изпълнението обаче е налице превес на инвестираните средства от републиканския бюджет. Критично малък е размера на използваните при изпълнение на Приоритет 2 средства от общинския бюджет, в сравнение със заложените в ПИРО (2021-2027). Вместо заложените 12,69% от общинския бюджет, реално са инвестирани едва 1%. Наполовина по-малко от заложените са и използваните средства от европейските фондове - вместо планираните 40,59% от определеният финансов ресурс по приоритета, реално еврофондовете са осигурили едва 29%. Видно е, че държавният бюджет е поел по-голяма част от нереализираните дялове от общинския бюджет и европейските фондове при финансовото изпълнение на Приоритет 2.

От горното следва следният извод:

Приоритет 2 на ПИРО (2021-2027) е с най-добро изпълнение за периода на междинната оценка (2021-2023) в сравнение с другите 2 (два) приоритета - Приоритет 1 и Приоритет 3. Планираният по този приоритет принос за изпълнението на Стратегическа цел 2 е реално постигнат. Дотолкова, доколкото Стратегическа цел 2 е насочена към интегрирано местно развитие и териториално сътрудничество, се отчита липсата на изпълнени проекти за интегрирани териториални инвестиции и такива за териториално сътрудничество. Всъщност поне половината от неизпълнените проекти, заложили по приоритет 2 са от този вид. За нуждите на актуализацията на ПИРО, следва този факт да се вземе предвид. Не следва неизпълнените проекти да се ревизират, а е необходимо общинската администрация да насочи усилията си именно към изпълнението на тези проекти, тъй като именно чрез тях ще бъде постигната заложената в Стратегическа цел 2 и във визията на ПИРО идея - за интегрираното и динамично развитие на територията на община Хитрино, като част от района на СИР, чрез изпълнението на интервенции, чието осъществяване е в рамките на т.нар. "зони за въздействие", обособени в ПИРО. Следва да се има предвид, че изпълнението на интегрирани проекти в т.нар. "зони за въздействие", включващи освен части от територията на община Хитрино но и части от съседни общини, с които Хитрино граничи, ще има най-голям принос за постигане на посочените по-горе цели в местното развитие. Интегрираните проекти, реализирани в партньорство между община Хитрино и съседна община със сходни местни проблеми, ще засилят териториалното сътрудничество помежду тях.

По отношение на изпълнението на Приоритет 3 "Интегрирано местно развитие за добро управление, териториално сближаване и сътрудничество" и проектираната в него

Стратегическа цел 2 на ПИРО (2021-2027), насочена към интегрирано местно развитие от една страна, а от друга – към развитие на териториалното сътрудничество като фактор за растеж и постигане на по-високо качество на живот, **видно от табл.16.2 е постигнат ограничен напредък за приоритета**. Това се дължи на слабото изпълнение на планираните в него общо 2 (два) броя специфични цели. По всяка от тях има мерки, дейности и проекти, по които няма отчетено никакво изпълнение за периода на междинната оценка (2021-2023). От заложените по приоритета общо 5 (пет) броя мерки, 9 (девет) броя дейности и 19 (деветнадесет) броя проекти, реално изпълнени в периода на междинната оценка са общо 2 (две) мерки (м. 3.1.1 " Съхраняване на местното природно и културно наследство" и м. 3.2.3 "Интегрирани проекти за по-добро местно управление в полза на хората - обмен на добри практики в управлението"). Дори и при тези 2 (две) мерки обаче, липсва съществен напредък, поради ограниченият брой изпълнени проекти, основно такива за ремонтване на сгради на читалища, на духовни храмове и организиране на културни и спортни събития. Няма никакво изпълнение по заложените в приоритет 3 проекти, които имат стратегическо значение, както за постигане на целите на приоритета, така и за постигане на Стратегическа цел 2, свързани с интегрирани инвестиции и насърчаване на териториалното сближаване между община Хитрино и съседни на нея общини от т. нар. "зони за въздействие", които са ключови за изпълнението на ПИРО (2021-2027). Такива проекти и дейности са заложили и по 3 (трите) неизпълнени мерки за периода на междинната оценка, а именно:

- м. 3.1.2. "Подкрепа за промотиране и популяризиране на местно природно и културно наследство, чрез интегрирани проекти с други общини";
- м. 3.2.1. "Създаване и ползване на интегрирани продукти и услуги, отчитащи общи местни специфики с други общини";
- м. 3.2.2. "Развитие на интегрирани проекти за опазване на културно-историческото наследство, самодейността, местната идентичност".

В резултат на неизпълнението на заложените по посочените мерки проекти и дейности, реално не може да се постигне планираният напредък първо по специфичните цели на приоритета, а след това и по самият приоритет и по проектираната в него Стратегическа цел 2 на ПИРО (2021-2027).

Видно от Приложение 1А, изпълнението на заложените средства по приоритета възлиза на 15% от заложеният по него общ финансов ресурс. Впечатление прави, че основните инвестиции са реализирани със средства от общинския бюджет (55% от изпълнените инвестиции) и от републиканския бюджет (45% от изпълнените инвестиции). Няма инвестирани средства от европейските фондове (0%). За сравнение, в Индикативната

финансова таблица (Приложение 2) на ПИРО (2021-2027), съотношението между отделните източници за финансиране на заложените проекти са както следва: 15,89% - от общински бюджет; 33,47% - от държавен бюджет и 50,08% - от европейски фондове. Видно е, че в периода на междинната оценка, липсата на европейско финансиране за проектите от приоритет 3 е компенсирана с 3 пъти по-голям ресурс, осигурен от общинския бюджет и почти 2 пъти по-голям ресурс, предоставен от републиканския бюджет.

С оглед на горното следва следният извод:

Напредъкът по приоритета е ограничен за периода на междинната оценка. И по двете специфични цели, заложен в него напредъкът също остава ограничен. Това рефлектира негативно на общия принос, който Приоритет 3 следва да има за изпълнението на Стратегическа цел 2. Приносът на приоритета по отношение изпълнението на Стратегическа цел 2 също остава ограничен. Неизпълнените мерки, проекти и дейности не следва да се изключват от ПИРО (2021-2027) или да се ревизират за нуждите на актуализацията на плана. Те не следва да се променят, тъй като евентуалното им премахване или изменение, чрез изключване на интегрираните проекти и тези, насочени към развитието на териториално сътрудничество, би нарушило философията на Плана за интегрирано развитие на община Хитрино. Заложените и неизпълнени към момента мерки, дейности и проекти следва да бъдат изпълнени до края на периода на действие на ПИРО. Само по този начин ще бъде реализирана и заложената в него Стратегическа цел 2.

Предвид посоченото по-горе за изпълнението на всеки от двата приоритета (Приоритет 2 и Приоритет 3), е видно, че техният общ принос е "задоволителен" по отношение на реализирането на Стратегическа цел 2 на ПИРО (2021-2027). Във времето, в което остава до края на периода на изпълнение на ПИРО, общинската администрация трябва да положи максимални усилия за засилване на приноса, така че поне да се постигне съответствие на приноса с планираният в ПИРО.

С оглед на горният анализ на изпълнението на мерките, дейностите, проектите и специфичните цели по отделните приоритети в ПИРО (2021-2027), води до заключението, че напредъкът в изпълнението на заложените 2 (две) стратегически цели в ПИРО (2021-2027) варира от "ограничен" (при Стратегическа цел 1) до "задоволителен" (при Стратегическа цел 2). Както бе посочено и по-горе в анализа на социално-икономическата среда в периода на изпълнение на ПИРО (2021-2023), вътрешната политическа нестабилност, в резултат от проведените 5 (пет) бр. предсрочни избори за парламент и 1 (един) брой местни избори, както и липсата на процедури за кандидатстване по програми, финансирани от Европейските фондове при споделено управление са

затруднили изпълнението на голяма част от планираните инвестиции в ПИРО (2021-2027). Очевидно е, че в периода на междинната оценка (2021-2023), общинската администрация е положила усилия, но недостатъчно, за да постигне по-голям напредък по всяка от стратегическите цели на плана. Следва във времето до края на изпълнение на ПИРО (2021-2027), общинската администрация да насочи усилията си приоритетно по изоставащата като изпълнение Стратегическа цел 1, свързана с *"динамично развитие на местната икономика, инфраструктура и устойчиво селско стопанство с грижа за околната среда и доходите на хората"*. Следва да се положат максимални усилия за изпълнението на заложените в ПИРО големи инфраструктурни проекти, насочени към изграждането на канализационна и газоснабдителна мрежи за обществени сгради, абонати от бизнеса и бита, инвестиции в екологосъобразна инфраструктура и дейности по сметосъбиране и управление на отпадъците, привличане на външни и/или чуждестранни инвестиции за прилагане на иновативни и енергоспестяващи технологии и развитие на високотехнологични производства на територията на общината. Именно чрез интегрирани проекти в партньорство с бизнеса, общината следва да подобри от една страна бизнес средата, а от друга - да повиши качеството на живот на населението, като разнообрази услугите, предоставяни на хората, в т.ч. и тези по линия на селския туризъм, екологичния и културно-познавателния туризъм, както и в други алтернативни форми за бизнес. Чрез изпълнение на заложените по Приоритет 1 проекти за създаване на общинско предприятие по туризъм, общината може на първо място да промотира местни туристически продукти, а на второ място заедно със съседни на нея общини (Шумен и Каспичан) да разработи съвместни продукти за селски, ловен и екотуризм. Може да създаде маршрути за екотуризм в защитени зони на територията с наблюдение на защитени видове и местообитания. За изпълнението на заложените инвестиции в Приоритет 1 и с цел увеличаване на приноса на приоритета за постигането на Стратегическа цел 1, през периода до края на изпълнението на ПИРО, общинската администрация следва да насочи усилията си и към повишаване на качеството на местния потенциал в целевата територия, чрез изпълнение на заложените проекти в ПИРО, свързани с т.нар. "меки мерки" - провеждане на обучения за повишаване на дигиталните компетенции на учители и служители в общината, както и за повишаване на компетенциите на лица предоставящи социални услуги и патронажна грижа и такива свързани със създаването на заетост за младежи до 29 години. С още по-голяма настойчивост, общинската администрация следва да работи и за изпълнението на заложените по Приоритети 2 и 3 специфични цели, мерки, дейности с фокус върху неизпълнените, и с акцент върху проектите за интегрирано развитие и

териториално сътрудничество. Липсата на изпълнение на планирани проекти, насочени към хората в неравностойно положение и насърчаване на тяхното социално включване, чрез включване в обучения и осигуряване на заетост, обуславя нуждата от специално внимание към тях през времето, оставащо до края на изпълнението на ПИРО. Необходимо е да се положат още усилия по посока на създаването на възможности за заетост в т.ч. и за хора с увреждания, чрез изпълнение на заложените в ПИРО проекти за разкриване на работни места за дългосрочно безработни и младежи до 29 години от уязвими групи в съществуващи земеделски стопанства и предприятия, в рамките на проекти, реализирани в партньорство между общината и бизнеса. Не на последно място, приоритетни за изпълнение до края на периода на действие на ПИРО (2021-2027) следва да бъдат и неизпълнените проекти по приоритет 3 - за създаване и ползване на интегрирани продукти и услуги съвместно със съседни на Хитрино общини с общи местни специфики в т.нар. "зони за въздействие". Следва да се акцентира и на изпълнението на планираните в ПИРО интегрирани проекти за опазване на културно-историческото наследство, самодейността, местната идентичност, както и такива за добро местно управление и обмен на добри практики в управлението между община Хитрино и съседни на нея общини. Именно, чрез реализирането на посочените неизпълнени инвестиции по двата приоритета (приоритет 2 и приоритет 3), през следващите 4 (четири) години на действие на ПИРО, ще се увеличи приноса им в изпълнението на стратегическа цел 2, насочена към "насърчаване на интегрираното местно развитие и териториалното сътрудничество за по-високо качество на живот".

6. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА И ЕФИКАСНОСТТА НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ РЕСУРСИ

При оценката на ефективността и ефикасността на използваните ресурси се извърши съпоставка на планираните и действително договорени и реализирани средства по мерки, специфични цели, приоритети и стратегически цели (таблици 17.1 - 17.2).

В ПИРО (2021-2027) на община Хитрино са планирани общо 130 040 хил. лв., разпределени между различни източници на финансиране – общински бюджет; държавен (централен) бюджет; фондове на ЕС и частно финансиране (други програми).

Таблица 17.1 Планирани финансови средства за изпълнение на ПИРО (2021-2027) по стратегически цели и приоритети

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: ДИНАМИЧНО РАЗВИТИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА, ИНФРАСТРУКТУРА И УСТОЙЧИВО СЕЛСКО СТОПАНСТВО С ГРИЖА ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА И ДОХОДИТЕ НА ХОРАТА

Общ бюджет (в хил. лева)	Общински бюджет (в хил. лева)	Държавен бюджет (в хил. лева)	Фондове на ЕС (в хил. лева)	Други източници (в хил. лева)
112 100	9935	18445	52020	31700
ПРИОРИТЕТ 1: ИНВЕСТИЦИИ В МОДЕРНА ФИЗИЧЕСКА, ТЕХНИЧЕСКА И БИЗНЕС ИНФРАСТРУКТУРА, ИНТЕЛИГЕНТНА ИНДУСТРИЯ, УСТОЙЧИВО СЕЛСКО СТОПАНСТВО И ЧИСТА ОКОЛНА СРЕДА				
Общ бюджет (в хил. лева)	Общински бюджет (в хил. лева)	Държавен бюджет (в хил. лева)	Фондове на ЕС (в хил. лева)	Други източници (в хил. лева)
112 100	9935	18445	52020	31700
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНТЕГРИРАНОТО МЕСТНО РАЗВИТИЕ И ТЕРИТОРИАЛНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА ПО-ВИСОКО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ.				
Общ бюджет (в хил. лева)	Общински бюджет (в хил. лева)	Държавен бюджет (в хил. лева)	Фондове на ЕС (в хил. лева)	Други източници (в хил. лева)
17 940	2558	6015	8117	1250
ПРИОРИТЕТ 2: РАЗВИТИЕ НА МЕСТНИЯ ПОТЕНЦИАЛ И ПОВИШАВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ И ДОХОДИТЕ НА ХОРАТА, СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ, РАВЕН ДОСТЪП ДО ОБРАЗОВАНИЕ, ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ, СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ И ЗАЕТОСТ, С ГРИЖА ЗА ХОРАТА В НЕРАВНОСТОЙНО ПОЛОЖЕНИЕ.				
Общ бюджет (в хил. лева)	Общински бюджет (в хил. лева)	Държавен бюджет (в хил. лева)	Фондове на ЕС (в хил. лева)	Други източници (в хил. лева)
9140	1160	3070	3710	1200
ПРИОРИТЕТ 3: ИНТЕГРИРАНО МЕСТНО РАЗВИТИЕ ЗА ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ, ТЕРИТОРИАЛНО СБЛИЖАВАНЕ И СЪТРУДНИЧЕСТВО.				
Общ бюджет (в хил. лева)	Общински бюджет (в хил. лева)	Държавен бюджет (в хил. лева)	Фондове на ЕС (в хил. лева)	Други източници (в хил. лева)
8800	1398	2945	4407	50

Очакваният принос на всяка от стратегическите цели в бюджета на ПИРО (2021 - 2027) е както следва:

- **Стратегическа цел 1: 112 100 хил. лв. (86,20%)**
- Стратегическа цел 2: 17 940 хил. лв. (13,80%)

Очакваният принос по приоритетите в ПИРО (2021-2027) е както следва:

- **Приоритет 1: 112 100 хил. лв. (86,20%)**
- Приоритет 2: 9 140 хил. лв. (7,03%)
- Приоритет 3: 8 800 хил. лв. (6,77%)

Видно от разпределението на планираните средства е, че **най-голям дял имат средствата, заложиени по Стратегическа цел 1: „Динамично развитие на местната икономика, инфраструктура и устойчиво селско стопанство с грижа за околната среда и доходите на хората“ и Приоритет 1: „Инвестиции в модерна физическа, техническа и бизнес инфраструктура, интелигентна индустрия, устойчиво селско стопанство и чиста околна среда“.**

При изпълнението на ПИРО на община Хитрино в периода (2021-2023) използваните финансови средства за реализирането на двете стратегически цели и трите приоритета са както следва:

Таблица 17.2 Изпълнени финансови средства в ПИРО (2021-2027) по стратегически цели и приоритети за периода на междинната оценка (2021-2023)

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: ДИНАМИЧНО РАЗВИТИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА, ИНФРАСТРУКТУРА И УСТОЙЧИВО СЕЛСКО СТОПАНСТВО С ГРИЖА ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА И ДОХОДИТЕ НА ХОРАТА				
Общ бюджет (в хил. лева)	Общински бюджет (в хил. лева)	Държавен бюджет (в хил. лева)	Фондове на ЕС (в хил. лева)	Други източници (в хил. лева)
13286,077	3463,597	3465,273	6357,207	0
ПРИОРИТЕТ 1: ИНВЕСТИЦИИ В МОДЕРНА ФИЗИЧЕСКА, ТЕХНИЧЕСКА И БИЗНЕС ИНФРАСТРУКТУРА, ИНТЕЛИГЕНТНА ИНДУСТРИЯ, УСТОЙЧИВО СЕЛСКО СТОПАНСТВО И ЧИСТА ОКОЛНА СРЕДА				
Общ бюджет (в хил. лева)	Общински бюджет (в хил. лева)	Държавен бюджет (в хил. лева)	Фондове на ЕС (в хил. лева)	Други източници (в хил. лева)
13286,077	3463,597	3465,273	6357,207	0
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНТЕГРИРАНОТО МЕСТНО РАЗВИТИЕ И ТЕРИТОРИАЛНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА ПО-ВИСОКО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ.				
Общ бюджет (в хил. лева)	Общински бюджет (в хил. лева)	Държавен бюджет (в хил. лева)	Фондове на ЕС (в хил. лева)	Други източници (в хил. лева)
9617	844,796	6358,924	2413,287	0
ПРИОРИТЕТ 2: РАЗВИТИЕ НА МЕСТНИЯ ПОТЕНЦИАЛ И ПОВИШАВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ И ДОХОДИТЕ НА ХОРАТА, СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ, РАВЕН ДОСТЪП ДО ОБРАЗОВАНИЕ, ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ, СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ И ЗАЕТОСТ, С ГРИЖА ЗА ХОРАТА В НЕРАВНОСТОЙНО ПОЛОЖЕНИЕ.				
Общ бюджет (в хил. лева)	Общински бюджет (в хил. лева)	Държавен бюджет (в хил. лева)	Фондове на ЕС (в хил. лева)	Други източници (в хил. лева)
8272,91	103,55	5756,082	2413,287	0
ПРИОРИТЕТ 3: ИНТЕГРИРАНО МЕСТНО РАЗВИТИЕ ЗА ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ, ТЕРИТОРИАЛНО СЪБЛИЖАВАНЕ И СЪТРУДНИЧЕСТВО.				
Общ бюджет (в хил. лева)	Общински бюджет (в хил. лева)	Държавен бюджет (в хил. лева)	Фондове на ЕС (в хил. лева)	Други източници (в хил. лева)
1344,088	741,246	602,842	0	0

Трябва да се отбележи, че **от заложените в бюджета на ПИРО (2021-2027) средства на обща стойност 130 040 хил. лв. за периода на междинната оценка са усвоени общо 22903,075 хил. лв. което съставлява 18% от предвидения бюджет.** Това е ограничен напредък, предвид факта, че в оставащите години (2024-2027) до края на изпълнението на ПИРО, заложеният общ ресурс следва да бъде реализиран на 100%.

Още повече, че в периода на междинната оценка, финансовото изпълнение на Приоритет 1 е едва 12%, а видно от планираните по него средства, приоритетът се явява ключов за успешното финансово изпълнение на ПИРО.

Съпоставянето на разходените към планираните в ПИРО (2021-2027) средства за изпълнението на заложените 2 (две) основни стратегически цели, показва че в периода на междинната оценка (2021-2023), Стратегическа цел 1 има ключова роля, макар и с отчетеният за нея ограничен напредък и инвестираните с 8 и половина пъти по-малко средства от заложените в ПИРО.

Горните данни предполагат актуализиране на финансовата рамка на ПИРО (2021-2027), като следва да се пренасочат средства към мерки и дейности в рамките на всеки от обособените 3 (три) приоритета, с цел оптимизиране на изпълнението.

По отношение на източниците, предоставили финансиране през разглеждания период (2021-2023) се откроява подкрепата от републиканския бюджет, за сметка на европейските фондове.

На второ място от източниците на финансиране, които са били използвани активно в периода 2021-2023г. е общинския бюджет.

Доста по-скромен, при приоритет 3 дори и липсва изцяло приноса на европейските фондове при изпълнението на ПИРО в периода (2021-2023).

До края на 2027г. община Хитрино трябва да използва още по-активно фондовете на ЕС.

7. ИЗВОДИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО (2021-2027) И ПРЕПОРЪКИ ЗА НЕГОВАТА АКТУАЛИЗАЦИЯ

В този раздел на оценката освен изводите от приложените данни и анализи са проведени консултации с представители на заинтересованите страни – в това число: служители от общинска администрация (обща и специализирана), общински съветници, бизнеса и НПО. Техните препоръки са изключително важни за предстоящата актуализация на ПИРО (2021-2027), защото именно те са хората, осъществяващи външния (независим) и вътрешен мониторинг и наблюдение по изпълнението на стратегическият документ.

7.1. Изводи и препоръки от приложения по-горе анализ в рамките на

междинната оценка:

1. За нуждите на последващата оценка, следва да се направят промени във финансовата рамка на ПИРО (2021-2027) като се насочат средства към мерки, дейности и проекти, по трите приоритета, към които в настоящият доклад е налице повишен интерес и е реализирано преизпълнение;
2. Актуализиране е необходимо най-вече по отношение на инфраструктурните проекти, заложи в ПИРО (2021-2027);
3. За нуждите на последващата оценка е необходимо да се осигурят официални данни за изпълнението на тези цели от Стратегията „Европа 2030“, по които в настоящият доклад липсват такива, а именно: за изграждане на устойчива инфраструктура, насърчаване на приобщаваща и устойчива индустриализация и стимулиране на иновациите; за намаляване на различията и неравенството по отношение на доходите и за дял на бедните и социално изключени хора на целевата територия;
4. За нуждите на последващата оценка е необходимо да се осигурят официални данни и за изпълнението на тези цели от на Националната програма за развитие „България 2030“ за реализиран БВП на човек от населението в община Хитрино;
5. Видно от направеният анализ за изпълнението на специфичните цели, приоритети и мерки за периода на междинната оценка (2021-2023), липсва изпълнение по 5 (пет) от мерките в Приоритет 1, в т.ч.
  - Мярка 1.1.2 " Инвестиции в зелена индустрия и зелена техническа, физическа и бизнес инфраструктура";
  - Мярка 1.1.3 " Насърчаване на предприемачески инициативи, свързани с високи технологии, иновации и цифровизация".

- Мярка 1.2.1. "Създаване и модернизация на земеделски стопанства, животновъдни ферми и преработвателни предприятия";
- Мярка 1.2.3. " Създаване на заетост и зелени работни места, в т.ч. и повишаване на квалификацията на заетите лица".
- Мярка 1.3.2. "Инвестиции за опазване на защитените зони и чистотата на почвите и въздуха".

Изпълнението им е важно за постигането, както на специфичните цели към които пряко са отнесени тези мерки, така и за достигането на Стратегическа цел 1 по Приоритет 1. За нуждите на последващата оценка, следва посочените мерки да се преосмислят, и ако е необходимо да се изменят, както и заложените за тяхното изпълнението им средства в ПИРО (2021-2027).

6. Необходимо е и оптимизирането на неизпълнените 34 бр. неизпълнени дейности (интервенции) и 116 бр. неизпълнени проекти в ПИРО (2021-2027), както по отношение на естеството и съдържанието им, така и по отношение на планираните по тях финансови ресурси до края на периода на изпълнение на стратегическия документ.

7.2. Коментари и препоръки, получени от представители на заинтересованите страни и местната общност при проведените консултации.

Анкетираните служители на общинската администрация (обща и специализирана) посочват, че трябва да се намалят както специфичните цели, така и заложените мерки в ПИРО (2021-2027). Те обаче не са единни в преценката си кои от заложените проекти са по-значими за развитието на общината - 30% считат, че това са инфраструктурните проекти, а други 30% , заявяват, че не могат да преценят. Още 40% от анкетирания общински служители са на мнение, че всички изпълнени проекти в ПИРО са важни за изпълнение на целите на стратегическия документ и допринасят за развитието на общината.

Болшинството от анкетирания представители на Общински съвет - Хитрино - (80%) се затрудняват да посочат колко от заложените проекти в ПИРО (2021-2027) са реално изпълнени до момента. Те твърдят, че най-често се информират за изпълнението на ПИРО от отчетите на кмета на общината, които се внасят в ОбС - Хитрино. Тревожен е факта, че около 60% от съветниците се затрудняват да определят кои от изпълнените проекти в периода на междинната оценка са с най-голямо значение за постигане на стратегическите цели на ПИРО. 100% от анкетирания не са сигурни дали

трябва да се промени ПИРО.

Всички анкетирани представители на гражданското общество (НПО) и бизнеса - (100%) заявяват, че не са участвали в създаването на публично-частно партньорство за осъществяването на проект, заложен в ПИРО (2021-2027). 80% от анкетираните преценяват, че нито една от двете стратегически цели на ПИРО не е изпълнена в периода на междинната оценка (2021-2023). Всички анкетирани (100%) са затруднени в преценката дали е необходимо да се промени ПИРО (2021-2027).

Резултатите от проведените консултации с представителите на трите целеви групи заинтересовани страни недвусмислено показват ниска заинтересованост на всяка група към изпълнението на стратегическият документ.

За нуждите на последващата оценка следва общинската администрация да положи повече усилия за активно включване на представителите на заинтересованите страни не само в консултативният процес за изменение (актуализиране) на ПИРО, но и в процеса на изпълнението му до края на периода - 2027г. За да се реализират заложените в ПИРО значими проекти, свързани с интегрирани инвестиции, публично-частни партньорства и териториално сътрудничество е необходимо участие на всички заинтересовани страни в подготовката и изпълнението на проектите.

СПИСЪК НА ПРИЛОЖЕНИЯТА:

1. Таблици 18.1-18.4 за изпълнението по мерки, специфични цели, приоритети и стратегически цели в ПИРО (2021-2027) за периода (2021-2023) - **Приложение 1А изпълнение 1-4**
2. Въпросници от проведени консултации със заинтересовани страни – общински съветници, общинска администрация, НПО/ бизнес.